

CHETIRINAJSET

Izpluva sled edna godina na Knez Mihajlova, pochte prizrachna sled parizhkite prikljuchenija. Sjakash tam beshe pomirisala cveteto na zloto, sjakash zapadnijat angel ja beshe pogalil s otrovno krilo, Mima ni dejstvashe tvyrde stranno i zatova pri nejnoto efirmo pojavjavane v bleđa kadifena roklja Ale i az se pochuvstvahme kato tromavi seljaci.

Bolestta, kojato beshe prekarala, j beshe podarila njakakyv fines i iztynchenost; struvashe ni se, che vse oshte ja obgryshita oblak parizhki vyzduh. Prilichashe na kotka, kojato sled mnogo skitalchestva i patila se vryshta v svoja dvor, za da izlekuva ranenata si lapa.

Razkazvashe ni, che Parizh noshtem gorjal i che po trotoarite jadedi pyrzheni kartofi v plikcheta. V starite parizhki kyshti kvartirite njamali bani, a obitatelite se mieli na obshta cheshma v koridora. Razkazvashe ni oshte, che v Parizh se bila sprijatelila s mnogo ispanci, koito dosta si prilichali s nas, che alzhircite streljali po ulicite s avtomati i che frenskata policija bila naj-svirepata v sveta. Dokumentite si tja narichashe "papiri", a hazjaina si - "patron". Mima njamashe da byde Mima, ako sled edna godina ne beshe uspjala da zatyrkalja svoeto "r" kato francuzojka!

Kaza ni oshte, che Parizh bil absolutno edinstvenijat grad, v kojto trjabvalo da se zhivee i che pak shtjala da se vyrne tam, shtom uredi v Belgrad njakoi neshta.

Sydyrzhanieto na starata j chantichka mirisheshe na belija svjat.

V neja vse oshte imashe neizdraskani parizhki kibriti i razhvyrljani vizitni kartichki. Vyrhu nosnata j kyrpichka vidjahme shtampovan plan na Parizh; negovite mostove i chervenite nishki, koito oboznachavaha liniite na metroto.

Govoreshe tiho, pocti shepneshkom, chudejki se zashto v Belgrad vsichki vikat, kogato razgovarjat. Za Parizh razkazvashe kato za svoja lichna tajna.

Spomnjam si, sedjahme v "Kolarac" i piehme kafe, kogato Mima nenadejno ni pogledna i ni popita dali sme chuvali za Dzhejmz Dijn.

Ne znaehme za nego nishto poveche ot onova, koeto oskydno syobshtavaha nashite vestnici. Novite filmi stigat do nas bavno, edva sled kato ostanalijat svjat im se nasiti; zatova zarazpitvahme Mima za tozi mlad amerikanec i popitahme Mima kakyv e puntyt.

Kaza ni, che vsichko zhivo ludeelo po nego. Cjal Parizh bil lud po Dzhejmsik. Bila gledala i trite mu filma: "Na iztok ot raja", "Buntar bez kauza" i "Gigantyt". Poveche ne bil i snimal.

V tezi zaglavija imashe njakakvo novo zvuchene.

- Ne znam - kaza Mima, - no dokato go gledah, mi se struvashe njakak si, che poveche ne sym samichka, sjakash si namerih brat...

- A nie? - zapitah.

- Tova e drugo...

Izmykna ot malkija si kadifen portfejl sgyinati fotografii na Dzhejmz Dijn i gi razgyrna mezhdu chashite kafe. Po iztyrkanata vestnikarska hartija se vizhdashe, che e bdjala nad tjah mnogo noshti. Mima ne se vyrna ot Parizh s prazni ryce - beshe donesla svoite ikoni i gi podeli s nas.

- Na kogo vi prilicha, kazhete!

Poglednahme i az smajan promylvih:
- Syshtinski Ale...

Tozi, kojto ne poznavo skukata na malkite gradove, ot koito pristigahme tezi godini v Belgrad, nikoga njama da razbere kakvo ubezhishte predstavljava edin kinosalon v 8 ch. vecherta.

Imashe sin pljush, iztyrkan po kraishtata, imashe shumolene ot stanioleni obvivki na bonboni, i skyrane na sedalki imashe; tam bjaha momchetata ot pyrvija red s dryzko protegnati kraka chak do pod ekrana, imashe i razporeditelki s prestilki ot saten i fotografii na vhoda s mnozhestvo dupchici po yglite - tova sa belezite ot pironite, s koito sa bili zakovavani vyv vitrinite na drugi gradove, v drugi kina; imashe neshto hubavo i otchajvashto v tezi vecheri, kogato se gasjat polileite ot falshiv kristal, a vsichko izchezva v trepkashtata svetlina, kojato idva njakyde otvisoko, ot balkona, vyv vid na treptjasht snop.

Bjagahme ot sobstvenija si zhivot za dva chasa v prerijata, biehme se s negodnicite po saluunite na Poker-flet i probozhdahme bikovete po arenite na Pamplona, vozehme s gondola anglijskata princesa po venecijskite kanali, igraehme step v Broduej; kogato svetlinata se zapalvashe otново, izlizahme napylny zashemeteni na dyzhda, po-bedni, otkolkoto kogato i da bilo - neuspeli begylci, vyrnati v siropitalishteto. Ostavahme oshte dylgo-dylgo pred zatymnenite vitrini s fotosi ot gledanija film, razpoznavajki geroite i sluchkite, dokato ulicata se oprazvashe. Kraj na s minavaha razporeditelki i chistachki, a ot foajeto se noseshe kym ulicata onzi edinstven kinosalonen miris - mentol, prah ot kadife i dyzhd.

Slizah taka, godini nared, na glavnata ulica i v nejnite tri kina, razpolozheni prez petdesetina metra edno ot drugo. Stiskah v izpotena shepa banknota ot sto dinara, s kojato shtjah da platja svoeto malko bjagstvo ot plesenjasalija grad. Mojata mladost

beshe pritisnata ot vechnata mygla na tova gradche, izgubeno daleche ot boga, vyrhu koeto dosadnite sedmici se spuskaha kao raztvoren chadyr.

Prez mesecite, kogato uspjavah da si namerja njakoe momiche i da se samoubedja, che otlichno se zabavljam ("zabavljam se" - gospodi, kolko glupav izraz za teleshkoto razvezhdane po styrgaloto), bjagah v tezi tri kina, chiito programi bavno se smenjaha; zashtoto po tozi nachin mozheh da izbjagvam gradskite ulici, pylni s praznoglavi zlobari, degustatori na minavashtoto mlado meso. Tuk, v tezi saloni, se zapoznah s potnoto stiskane na dlanite, priblizhavaneto na krakata i sluchajno otkritata gladka chast na gyrba, kogato rykata se vmykne pod bluzata, toplija dyh na ustnite na uhoto, sladkata tajna na puberteta...

Ne mozheh sluchajno da ne se sravnja s filmovite geroi, bez da ne unishtozha dokraj onova malko ostanalo dobro mnenie za sebe si.

Kakvo mozhehme da predlozhim na tezi momicheta, koito kao cvetove se raztvarjaha v mekija sumrak?

Na tehnite porti se opitvahme da gi celunem "filmovo", a te se syprotivljavaha, iskaha da si legnat v postelite s nerazmytenata kartina na onezi prerii, na onezi kone i hora, podobni na bogove.

Filmite napravljavaha zhivota ni po onja red, po kojto popadahme v kinata. Mozheshe da bydem otvedeni tam ili tam - zavisesho ot onova, koeto gledahme v kinoto. Vprochem, ne moga da se otyrva ot vpechatlenieto, che poluchavahme točno tova, koeto trjabvashe da poluchim; che v tezi sluchajnosti vse pak imashe i njakakva vytreshna zakonomernost.

Filmite, estestveno, zakysnjavaha. Pristigaha dve-tri godini po-kysno, togava, kogato po sveta otdavna bjaha prestanali da misljat za tjah. No tova ot svoja strana beshe dobre.

Davashe ni vyzmozhnost do krajnost da da razviem predchuvstviето si, da predvizhdame kakvi li chudesa ni ochakvat oshte, tochno kakto starijat Mendeleev e mogyl da izmisi tegloto na himichnite elementi, koito oshte ne bili dori otkriti. Kato bedni deca sybirahme otpadyci ot celuloidni prikazki, koito razglezenite edinstveni deca ot po-dobrite domove bjaha izhvyrtili na bokluka. Filmyt za nas beshe neizbezhnost, a vsichko, koeto ni se sluchvashe, ni sluzheshe samo da otkriem prilika s filmite, koito poglystahme. Kinosalonite stanaha taka chast ot vsekidnevieto, potrebni kato hrana, neobhodimi kato ljubov. Vjarvahme sljapo na filma. Toj dylgo bivashe za nas edinstven izhod.

Tezi stari filmi dostigaha do nas veche iztyrkani, cvetovete im bivaha izbledneli, a zvukyt hripav. Sled dylgo obikaljane po provincialnite kina dejstviето chesto bivashe razpokysano, rolkite razbyrkani i vsichko tova naivno slepeno, no vse pak, kogato ne uspjavahme da se vmyknem na njakoja prozhekcija, njamashe nishto, ravno na nasheto stradanie.

"Imperial", "Apolo", "Radnik" (Rabotnik)....

Kibichehme s chasove pred vhoda, vslushvajki se v dalechnija tropot na stada i zvuka na chuzhdite dumi, nezhnata muzika na ljubovnite sceni, voja na policejskite koli, a kogato shtastlivcite, uspeli da se vmyknat vytre, v nasheto svetilishte, se pojavjavaha kato lunatici na vratata, sjakash idvaha ot njakoja druga planeta, pitahme gi netyrpelivo kakyv e filma.

- Fantastichen! - otgovarjaha, minavajki, ili posochvaha s palec nadolu i kazvaha:

- Lajna! - kogato naistina beshe lajna.

Vyv vsichki tezi malki gradove s glavna ulica, hotel i park, kydeto ot skuka e presyhнал dori i fontanyt, postroen v proslava na njakoja zabravena data, zhiveeha momcheta, koito

po njakakva cinichna igra na prirodata prilichaha na slavni artisti.

Sys samochuvstvie na shtastlivi lichnosti se razhozhdaha po styrgaloto lyzhe- klarkovci i kupyrovci s onazi syshtata gordeliva pohodka, s kojato njakoga, predi vojната, minavaha tipove lyzhe-Valentino grizhejki se za pytja po sredata na glavata si.

V rodnija mi grad zhiveeha naprimer trima tarzanovci, koito bjaha sledvani po petite ot chiti. Ako se sreshtneha na styrgaloto, se izglezhdaha vrazhdebno, precenjajvaki koj e poblizo do originala. CHitite sledvaha svoite tarzanovci tochno kato vyv filma. Tehnite gospodari stypvaha tromavo, syznavashti silata si, iznasjajki napred pyrvo ljavoto, a sled tova djasnoto si ramo, s ryce, koito ne se opiraha o tjaloto, poradi izpyknalite muskuli. Horata-majmuni gi sledvaha, razveseljajvaki ulicata s puntovete si: izdavaha ot vreme na vrem majmunski vikove i vdigaha polite na momichetata po trotoara. Dejstvitelno imashe mnogo majmunsko v tjah! Kolkoto poveche stareeha, tolkova poveche im priljagashe roljata. Rycete im se udylyzhavaha vse poveche, a byrzy majmunski tikove probjagvaha po licata im. Prjakoryt "CHita" im ostavashe chak do smyrтта.

Provincialnite fotografi i do dnes dyrzhat po vitrinite svoite hudozhestveni proizvedenija - portret na ostarjal Klark, obnazhen bjust na mestna Dzhina Lolobridzhida. Lesno se nabiva v ochi fatalnata prilika: vnimatelno podrjzhanite mustachki i slonskoto bezdushie v pogleda na mestnija svaljach, izpyknalite ustnichki na nashata Dzhina, kojato mezhdru drugoto narodila sjurija deca, no kojato vse oshte narichat Dzhina, dokato fotografijata j blednee vyv vitrinata na glavnata ulica.

Dushite na filmovite geroi se preselvaha po tozi nachin v hiljadi mladi tela, razmnozhavajki se, pomagajki na svoite novi

sobstvenici da se pochувstvat izključitelni v svoja grad i na svojata ulica - da se prenesat vyv filmovija mit i da privlekat vyrhu sebe si pogledite, prisvojavajki chast ot ljubovta, otravena kym nedostizhimija filmov bog.

No nikoga - nito predi, nito sled tova - njamashe tolkova dvojnici, kolkoto po vremeto na posmyrtnata slava na Dzhejmz Bajron Dijn v sredata na petdesette godini na tozi vek.

Tozi artist, kojto se e snimal samo v tri filma, predi da zagine na kalifornijskoto shose kraj grad Salinas na 30 septemvri 1955 godina, karajki srebristija si "Porshe-spajdyr", podari na vrystnicite si syvsem nov nachin na povedenie. Za razlika ot predishnite filmovi geroi, koito spechelvaha vsichkite si bitki, toj gi gubeshe. Vmesto sys sila boraveshe sys slabostta si kato s oryzhie. Vmesto muskuli, imashe trapchinki na buzite. Vmesto ljubov, navsjakyde go chakashe otkaz.

Majka mu, Dzhenifer, umrjala, kogato Dijn bil na devet godini. Rastjal s omraza kym bashta si Dzhordzh, kojto se ozhenil povtorno; presledval postojanno njakakva mygljava ljubov, kojato nikoj ne mogyl da mu predlozhi, po syshtija nachin, po kojto vyrsheha tova milioni negovi vrystnici po sveta. I eto, nakraja vsichki te poluchiha svoja obrazec - momche, podobno na tjah, s kecove i star pulover, njakoj, kojto ne se sramuvashe ot nespodelenata ljubov. Mityt okolo negovata smyrt, kojato sjakash i sama beshe kato njakakyv filmov scenarij (kogato zaginal, bil samo na 24 godini), se razprostranjavashe kato bolest iz Evropa i nakraja stigma i do nashite kina, njakolko meseca sled Miminoto zavryshtane ot Parizh.

Celijat svjat tyrseshe nov Dijn.

Tozi mladezh ostavi sled sebe si ogromna praznina v syrcata na svoite zritelni-vrystnici, kojato nishto ne mozheshe da zapylni. "Nov Dzhejmz Dijn: - tova stana deviz na filmovite producenti, koito panicheski tyrseha negov naslednik. V Polsha

tova beshe Zbigneu Cibulski, v Amerika Uoryn Bijti i Robyr Redford, vyv Francija - ZHak SHarie, v Anglija Dejvid Hemingz, v Rusija - Oleg Vidov.

No nito edin ot tezi shtastlivi izbranici, naslednici na Dijn, ne otgovarjashe na nuzhnite uslovija za koronata. Ne dostigashe mozhe bi malko talant. Za neshtastie i malko točno ot onazi nespodelena ljubov na Dijn. Edno e sigurno: vsichko beshe vyzmozhno da se napodobi, osven svetlinata i fluida, kojto Dijn razpryskvashe iz kinosalona, kakto Ale iz "Kolarac", prez onazi godina, kogato izvednyzh ustanovihme, che e roden brat na Dijn.

Borbata za prestola na Dijn beshe izostrena, konkurencijata ogromna.

V Amerika se lansira nov tip Dzhejmz Dijn - Stiv MakKuín, "Dijn, kojto otmyshtava i spechelva izgubenata bitka na myrtvija si pedshestvenik".

Po Knez Mihajlova plypnaha lyzhe-dzhejmz-dijnovci, koito izgarjaha ot zhelanie da zaginat v srebrist systezatelen avtomobil.

Dzhejmz Dijn usnja da iztika ot moda razjuzdanite mladezhi ot atletichen tip. Vsjako izostaveno momche prilichashe ot samo sebe si na Dijn. Ot momichetata se iskashe da zavladjavat, ot momchetata - da stradat! Frizjorite zalepiha snimkite na Dijn nad fotografiite na neprikosnovenija dotogava Gregyri Pek. Vestnicite vseki den pechataha biografijata mu s prodylzhenie.

V Los Andzheliz edin chovek vzial po dvajset i pet centa za vhod v barakata, kydeto bila izlozhena spleskanata kola na Dijn. Parchence ot kolana mu, goljamo kolkoto nokyt, bilo prodavano za 75 dolara. SHalyt mu bil kupen na tyrg za 500 dolara, a rychnijat mu chasovnik dostignal cenata 1300 dolara. Na groba mu vyv Fermont njakolko momicheta se samoubili ot

otchajanie. Filmovite kompanii, za koito rabotel, bili zatrupani ot pisma do Dijn, sjakash bil zhiv! Osnovani bili klubove "Dzhejmz Dijn", a naj-golemijat - v Tokio - nabrojaval shest hiljadi chlena. V nego se plashtal chlenski vnos ot shest dolara. Za tezi ludi pari se kupovali cvetja, koito ot JAponija leteli do grobishteto v Kalifornija.

- Nikoj ne mozhe da povjarva, che Dzhejmsik e myrtyv!
- govori ni razpaleno Mima. - Dori i az samata ne moga da povjarvam tova. No ako syshtestvuva preselenie na dushite, to Dzhejmsik syvsem sigurno se e preselil v Ale i tova vednaga mi stana jasno oshte onazi vecher v Parizh, kogato gledah "Iztochno ot raja"...

Kolko mynichka e planetata, na kojato zhiveem i kak se preplitat nashite zhivoti...

Na 8 fevuari 1931 godina v malka ferma v Severna Indiana se rodilo momche, na koeto dali ime Dzhejmz Bajron Dijn. Tova stanalo ot drugata strana na nasheto kylbo.

Pet godini po-kysno, na etazha, pod kojto se namirala kancelarijata na nachalnik-gara Lipnica, se rodil Ale.

Kogato Dzhejmz Dijn izuchaval aktjorstvo v "Ektyrs stjudiou" pri slavnija Lij Strazbyrg, kydeto go zavel Elia Kazan, Ale chakal lokalnite vlakove s nadezhda, che njakoj den ot vagon pyrva klasa naj-nakraja shte sleze momicheto, za koeto e blenuval v detskata si staja pod pokriva.

Dokato mladijat amerikanec se vlyubval v Ana-Marija Pietrandzheli, Ale se uchel da igrae inglish-valser, nastypvajki selskata si partnjorka pod zvucite na lipnishkija pozharnikarski orkestyr.

A kogato Dijn, umiral na pytja za Salinas v sedemnajset chasa i chetirijset i devet minuti (strelkite na chasovnika mu spreli na 30 septemvri 1955 godina tochno v tova polozhenie),

kakvo li e pravel Ale? Za kakvo li e mislel? Synuval li e, che e izgubil dvojnika si v Amerika?

I eto, tezi dva na pryv pogled razdeleni zhivota se sreshnaha po njakakvo chudo posredstvom Mima Lashevskaja i trygnaha zaedno po novija pyt, po kojto Ale beshe voden za ryka ot "krasivija mlad trup" na Dijn.

Togava oshte ne mozheh da znaja, che nashata Mima kroi novi planove za velikoto si zavryshtane otvyd zavesata, che obidata, nanesena j ot neshtastnija Kvizhik, e po-dylboka, otkolkoto mi se struvashe, kogato vjarvahme, che epizodyt s Jegulja e izlet, chist majtap. Mima ne se otkazvashe ot bljana si edin den da stane kralica i da se izmykne ot garazha na starija Lashevski. Poveche ot vsjakoga tja beshe upoena ot svoja lud film v "Tehnikolor", za kojto s godini e sychinjavalala scenarij. Parizh samo j pomogna da se zapoznae sys scenografijata.

I kako njakoga j e bil neobhodim starijat Lashevski, s chijato pomosht da vleze nezasluzheno vyv falshivija razkosh na teatralnite kostjumi, a po-kysno debelijat Mishel, s chijato pomosht da jahne edna ot pyrvite belgradski vespi i slavno da se vozi po Knez Mihajlova po obed; točno kako chrez Bane Jegulja za mig be izpluvala ot nishtetata, hvanala se za opashkite na vodnite mu plyhove, vlachena prez parizhkija poroj - sega j beshe potreben njakoj drug, njakoj nov, i tozi drug beshe Ale, dvojnikut na Dzhejmz Dijn.

Prosto Mima syvsem ne mozheshe da se primiri s tova, che cjal zhivot shte prekara na losho osveteni mesta, edva svyrzvajki dvata kraja. Zalagashe na vsichko ili nishto.

No pogreshno shte byde da mislim, che v kroezhite na malkite j zhenski zagovori, s pomoshtta na koito trjabvashe da se domogne do shirokija svjat, e imalo presmetлива pokvarenost, hitrost ili kakvoto i da e drugo podobno! Bez kakyvto i da e talant, osven naj-redkijat - za kysmet - na Mima se struvalo, che

samo shte pomogne na drugite da zaemat mestata, koito im prinadlezhat, a te shte j predostavjat v zamjana vyzmozhnost da se sprijateljjava i da uchastva, da prisystva na priemi.

Oshite syshtata sedmica sled zavryshtaneto si zapochna da raboti za Ale.

Iskashe da izvesti na sveta vryshtaneto na Dzhejmz Dijn ot myrtvite i to, che tja lichno go e izrovila.